Estudi d'**inserció laboral** dels **graduats** d'**Humanitats** de les **universitats públiques catalanes**

Seguiment al cap de sis anys

Estudi elaborat per encàrrec dels consells socials de les set universitats públiques catalanes

Març de 2010

© Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana, 28, 5a planta
08003 Barcelona

L'autoria d'aquest informe és de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya i ha estat elaborat per l'equip de redacció format per **Sebastián Rodríguez Espinar, Anna Prades Nebot i Lorena Bernàldez Arjona**

Primera edició: maig 2010
Dipòsit legal: B-5.089-2010

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya

ÍNDEX

RESUM EXECUTIU 1

INTRODUCCIÓ 2

CARACTERÍSTIQUES DE L'ESTUDI 5

RESULTATS 10

1A. Fiabilitat del record de la població enquestada el 2005 10

Anàlisi del record de la situació laboral 10

Anàlisi del record de l'adequació al lloc de treball 11

1B. Biaix de la mostra del 2005. Anàlisi dels qui no van contestar 13

2. Evolució de la qualitat de la inserció laboral: el 2008, millor, igual o pitjor que el 2005? 16

Resultats de l'enquesta d'inserció laboral 2005 per situació laboral i adequació 16

Evolució dels graduats enquestats el 2005 en situació d'inadequació: el 2008, millor, igual o pitjor? 17

Anàlisi de l'evolució des del record: el 2008, millor, igual o pitjor que el 2005? 21

3. Els graduats d'Humanitats, necessiten més temps per obtenir una inserció adequada? 30

CONCLUSIONS 34

1. De caràcter metodològic 34

2. Evolució de la qualitat de la inserció laboral 35

3. Comparació entre cohorts 36

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES 38

RESUM EXECUTIU

Els darrers estudis d'inserció laboral duts a terme per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya) mostren que les persones graduades de l'àmbit d'Humanitats tenen una situació laboral, al cap de tres anys de l'obtenció del títol, clarament desfavorable respecte de la resta d'àmbits disciplinaris. Aquest estudi té per objectiu esbrinar si els graduats de les titulacions de l'àmbit d'Humanitats aconsegueixen igualar, al cap de sis anys, els titulats de la resta d'àmbits disciplinaris, és a dir, si els graduats de l'àmbit d'Humanitats necessiten més temps per obtenir una bona inserció.

Per esbrinar-ho es van enquestar, l'any 2008, els graduats d'Humanitats de la promoció del 2001 que l'any 2005 no desenvolupaven funcions de nivell universitari, i també els qui per mostreig van quedar fora de l'enquesta.

Els resultats obtinguts han estat els següents:

- L'anàlisi mostra que la qualitat de la inserció laboral continua evolucionant: un terç dels graduats d'Humanitats ha millorat la seva situació laboral.
- Del col·lectiu que no desenvolupava funcions de nivell universitari tres anys després de l'obtenció del títol d'Humanitats, al cap de sis anys quasi la meitat ha millorat la seva situació laboral, mentre que la resta (53,5%) continua en situació d'inadequació.
- Les titulacions d'Humanitats que assoleixen llocs de treball adequats necessiten més temps: la situació dels graduats d'Humanitats al cap de sis anys de l'obtenció del títol equival a la situació de la resta de disciplines al cap de tres anys. Aquest resultat dóna suport a la tesi que apunta que la formació universitària, i més en l'àmbit d'Humanitats, és una cursa de fons.

INTRODUCCIÓ

La preocupació per l'ocupabilitat dels joves ha estat present, i encara ho és, a totes les agendes polítiques. Informes com ara el de Mainguet (1999) posen de manifest l'interès dels governs per aquesta temàtica i la dificultat d'anàlisi dels resultats de les enquestes nacionals com a conseqüència de múltiples qüestions metodològiques. En el cas dels joves universitaris, el tema presenta algunes peculiaritats. Si bé és cert que la formació universitària és reconeguda com un valor en si mateixa, cada vegada més es fa notar la necessitat que aquesta formació permeti una incorporació adequada i pertinent al món laboral. S'assumeix tant la **rellevància professional** (assolir els requisits i les expectatives del camp professional per al qual els estudiants són preparats) com la **flexibilitat i capacitat d'innovació de les universitats** per anticipar-se i respondre amb rapidesa a qüestions i requeriments dels ocupadors i a nous avenços dins dels diferents camps professionals.

En la Declaració de Lovaina 2009 dels ministres responsables de l'educació superior, l'ocupabilitat dels graduats universitaris és la tercera de les deu prioritats assenyalades sobre educació superior per a la pròxima dècada:

> «Ja que el mercat laboral requereix nivells de capacitat i competències transversals cada vegada més grans, l'educació superior haurà de dotar els alumnes de les necessàries habilitats i competències i dels coneixements avançats al llarg de tota la seva vida professional. L'ocupabilitat faculta l'individu per aprofitar plenament les oportunitats del canviant mercat laboral [...]»[1]

D'altra banda, i des de les exigències de la rendició de comptes, l'ocupabilitat dels graduats universitaris és considerada com un indicador significatiu de rendiment de les mateixes institucions, si bé en alguns contextos es debat la pertinència d'aquest indicador. Harvey et al. (2002) són crítics amb aquest indicador, en considerar que es tracta d'un assoliment personal en el qual la institució té una responsabilitat més petita, sobretot quan es defineix i es mesura inadequadament o s'obté en determinats moments (per exemple, al cap de sis mesos, com és habitual al Regne Unit).

Altres autors, com ara Knight (2001), han argumentat que la relació entre ocupabilitat i ocupació (potencialitat i acte) està altament mediatitzada, tant per factors estructurals de desigualtats en l'accés com d'oferta (volum de graduats) i demanda d'ocupació. En una direcció

[1] Comunicat de la conferència de ministres europeus responsables de l'educació superior, Lovaina / Louvain-la-Neuve, 28-29 d'abril de 2009.

semblant apunta Morley (2001) quan afirma que, de manera simplista, l'indicador d'ocupabilitat defuig la interacció que es dóna entre mercat de treball i estructures socials com ara el gènere, la raça, la classe social o les discapacitats. Per la seva banda, Moreau i Leatherwood (2006) assenyalen que el discurs sobre l'ocupabilitat dels universitaris ha sabut traslladar la pressió de l'ocupació a la formació de l'individu, deixant en un segon terme l'atenció als factors estructurals del mercat de treball. D'aquesta manera, en centrar la responsabilitat de "trobar feina" en la individualitat del graduat o graduada, es trasllada també a la institució que el forma la responsabilitat en l'assoliment d'una inserció laboral adequada dels seus graduats.

Com s'indica en el treball de Rodríguez et al. (2007), sembla necessari i convenient, des de la perspectiva investigadora, centrar en el seu just terme el discurs sobre l'ocupabilitat dels graduats universitaris. No s'ha d'oblidar que sota aquest concepte no solament s'entén la possessió per part dels graduats d'un conjunt de competències requerides per satisfer les demandes canviants dels ocupadors (mantenir l'ocupació), sinó també les requerides per obtenir l'ocupació inicialment.

Pot semblar obvi assenyalar que en la història contemporània de la universitat sempre ha estat present la "intencionalitat" de formar per a l'exercici professional; tanmateix, no es pot dir que l'anàlisi d'aquesta finalitat formativa hagi estat una qüestió d'especial interès, almenys en el context espanyol. Conèixer la situació d'inserció laboral dels graduats d'una determinada titulació o universitat i analitzar la valoració que aquests graduats fan de la formació rebuda per a "l'acompliment professional" no ha estat a l'agenda de les nostres institucions fins a l'última dècada del segle passat.

En l'àmbit català, AQU Catalunya, amb el suport dels consells socials de les universitats públiques, ha realitzat el seguiment de tres cohorts de graduats al llarg de la dècada (1998, 2001 i 2004), amb mostres de més d'una desena de milers de graduats en cadascuna, i amb un període d'interval de postgraduació de tres anys.[2] A partir de les bases de dades generades, s'han dut a terme diversos tipus d'estudis en què s'han analitzat detalladament diferents temàtiques associades a la inserció laboral dels graduats universitaris de Catalunya.[3] En una bona part dels estudis la dimensió disciplinària (el tipus de titulació cursada) ha constituït una variable clau d'anàlisi, cosa que ha posat de manifest la influència que té en l'assoliment d'una inserció laboral adequada.

Els resultats obtinguts en les tres enquestes d'inserció dutes a terme han coincidit a assenyalar que els estudis englobats en l'àrea d'Humanitats presenten una situació menys favorable en comparació de la resta d'àrees. La preocupació per analitzar la situació de les Humanitats, tant des del punt de vista de l'elecció d'aquests estudis com del seu enfocament o la seva ocupabilitat, es posa de manifest en treballs de caràcter institucional com són el de Berger et al. (2001), per al Social Sciences and Humanities Research Council of Canada, o el d'Allan (2006),

[2] Els resultats descriptius d'aquestes enquestes es poden consultar a <http://www.aqu.cat/activitats/insercio_laboral/index.html>.

[3] Rodríguez (2003), Serra (2007) i Rodríguez et al. (2010).

per a la Higher Education Academy del Regne Unit, o els estudis de Louvel (2007) sobre la situació francesa.

Tanmateix, quan s'ha pogut fer "doble seguiment", és a dir, analitzar la situació laboral de les mateixes persones en moments diferents de la seva trajectòria professional, s'ha posat de manifest que el diferencial negatiu de la primera inserció (al cap de dos o tres anys) disminueix a mesura que s'amplia l'interval entre graduació i valoració de la inserció (cinc o sis anys).

El treball de Finnie (2001) en constitueix el referent més significatiu, perquè ha analitzat, a partir de les dades obtingudes per mitjà del National Graduate Survey, la situació de tres cohorts de graduats canadencs (en tots els àmbits disciplinaris) dos i cinc anys després de la seva graduació. Independentment de la diferència de contextos, els resultats de l'estudi de Ross Finnie posen de manifest que, per exemple, en els ingressos anuals i la satisfacció general de la situació laboral, els graduats d'Arts i Humanitats presenten una millora considerable (la més gran després dels graduats de Dret i Ciències de la Salut). Efectivament, i en una proporció significativa, els graduats d'Humanitats s'insereixen laboralment en llocs que reclamen una certa capacitat de gestió.

D'altra banda, l'ampli estudi d'Allen (1998) sobre l'experiència d'ocupació de la població canadenca amb diferents tipus i nivells d'educació entre el 1970 i el 1995, i pel que fa a la taxa de retorn social dels graduats universitaris, les Humanitats se situen en una posició intermèdia entre Ciències de la Salut (la més alta) i Arts (la més baixa).

Des d'un enfocament qualitatiu, és interessant l'estudi d'Allan (2006), que analitza la trajectòria acadèmica i laboral de 24 graduats i graduades entre els anys 1970 i 1995. Algunes de les troballes d'interès (coincidents amb estudis anteriors de la Higher Education Academy) són les següents:

- Els graduats d'Humanitats estan capacitats per a un ampli rang de tasques.
- Moltes de les competències que els graduats necessitaran en els seus llocs de treball s'adquireixen amb l'experiència universitària.
- La tria dels estudis dels graduats d'Humanitats ve més definida per la matèria en què destacaven i de què gaudien que no pas per l'ocupabilitat futura.
- Pot ser que els graduats d'Humanitats triguin més a acomodar-se en un estudi.

Aquesta última dada, unida al que es reflecteix en els estudis d'Allen (1998), posa de manifest la pertinència de comprovar *in situ* —és a dir, en el context català— si la magnitud de l'interval entre graduació i moment de valoració de la inserció professional està associada o no a diferències d'estatus i de qualitat de la inserció professional dels graduats d'Humanitats. Com que els estudis d'inserció d'AQU Catalunya han pres l'interval de tres anys, semblava d'interès abordar la realització d'un nou estudi que, per al cas de les Humanitats, prengués un interval de sis anys entre graduació i valoració de la seva inserció laboral.

CARACTERÍSTIQUES DE L'ESTUDI

Com s'ha dit, l'àmbit d'Humanitats és l'àmbit d'estudi amb una proporció més alta de graduats en situació d'inadequació, definida com la situació d'aquells graduats que, en el moment de l'enquesta, treballaven o havien treballat d'una manera consistent després dels estudis, però les funcions dels quals en el seu lloc de treball no eren pròpies de nivell universitari.

Aquest resultat va plantejar la hipòtesi (com s'ha vist en altres estudis internacionals) que, possiblement, els graduats d'Humanitats necessiten més temps per aconseguir una inserció laboral adequada en comparació dels graduats de la resta d'àmbits.

Per a l'estudi de seguiment es fixen tres objectius (vegeu la taula 1):

- **De caràcter metodològic.** El disseny de l'estudi serveix per controlar l'existència de biaix en la mostra del 2005. S'ha de saber si la mostra enquestada el 2005 era representativa del total de la població graduada universitària, és a dir, si la situació laboral de les persones enquestades i la de les no enquestades eren equivalents. Abans de donar-hi resposta, hem de valorar la fiabilitat del record de la situació laboral de les no enquestades.
- **Evolució de la qualitat de la inserció laboral.** S'ha d'analitzar si la situació d'inadequació en la inserció laboral que es donava en els graduats d'Humanitats al cap de tres anys de la finalització dels seus estudis (enquesta 2005) havia millorat tres anys després (2008).
- **Comparació entre cohorts.** A partir de la fotografia en diferents moments i per a les diferents cohorts de graduats, s'ha de saber si els titulats de l'àmbit d'Humanitats presenten una millor situació en comparació de la resta d'àmbits disciplinaris.

La taula 1 resumeix els objectius, la mostra i les variables de contrast utilitzades.

Taula 1. Resum del procediment d'anàlisi

Objectius	Grups d'anàlisi		Variables de contrast i descripció
1A. Conèixer la fiabilitat del record	**Grup A** - Format per 368 individus que el 2005 estaven en situació d'inserció d'inadequació[4]		Estatus socioeconòmic i adequació: conèixer si la percepció del passat el 2008 és equivalent a la resposta obtinguda de la seva situació el 2005
1B. Conèixer el biaix de la mostra. Anàlisi dels qui no van contestar	**Grup B** - Format per 245 individus que no van formar part de la mostra el 2005 Resultats de l'estudi d'inserció laboral 2005 per a l'àmbit d'Humanitats		Estatus socioeconòmic i adequació: comparar les dades obtingudes, per a l'àmbit d'Humanitats, de l'enquesta d'inserció laboral 2005 amb la situació percebuda el 2008 de la seva situació el 2005
2. Conèixer l'evolució de la qualitat de la inserció laboral dels graduats d'Humanitats al cap de tres anys: el 2008, millor, igual o pitjor que el 2005?			
2.1. Evolució dels graduats enquestats el 2005	**Grup A** - Format per 368 individus que el 2005 estaven en situació d'inserció d'inadequació		Estatus socioeconòmic i adequació: comparar la seva situació el 2005 (respostes en l'enquesta d'inserció laboral 2005) amb la seva situació el 2008
2.2. Evolució des del record	**Grup B**	**Grup B1** - Individus no enquestats el 2005 en situació d'inadequació el 2005 (*n* = 103)	Estatus socioeconòmic i adequació: comparar la percepció de la seva situació el 2005 amb la seva situació el 2008
		Grup B2 - Individus no enquestats el 2005 en situació d'adequació el 2005 (*n* = 142)	
3. Comparar, el 2008, la situació dels graduats d'Humanitats sis anys després de l'obtenció del títol (cohort del 2001) respecte de la resta de graduats tres anys després de l'obtenció del títol: millor, igual o pitjor?	**Grup B** - Format per 245 individus que no van formar part de la mostra el 2005 Resultats de l'estudi d'inserció laboral 2008		Estatus socioeconòmic, tipus de contracte, adequació i guanys: comparar la situació el 2008 dels titulats d'Humanitats graduats el 2001 amb la dels titulats de la resta d'àmbits graduats el 2004

Treball de camp

El nostre interès es va centrar, el 2008, a enquestar els graduats d'Humanitats en situació d'inadequació laboral que van ser enquestats el 2005 i també tots els qui per mostreig van quedar fora d'aquesta enquesta. Per a la recollida de la informació es va utilitzar l'estratègia d'enquesta telefònica (sistema CATI).

[4] Aquesta decisió de "filtre" –enquestats en situació d'inadequació– pel que fa al disseny de l'enquesta va fer que no es tinguessin en compte per a la tria de mostra els titulats d'Humanitats graduats el 2001 que mai no havien treballat després de finalitzar els estudis. Tenint en compte l'objectiu final d'aquest treball, aquests casos també correspondrien a casos de situació d'inadequació i, per tant, fóra interessant tenir-los en consideració en estudis futurs.

Població i mostra

La figura 1 resumeix el procés de selecció de la mostra a partir de les poblacions corresponents, tant per als qui estaven en situació d'inadequació laboral el 2005 com per als de qui no se'n coneixia la situació perquè no van ser objecte d'enquesta.

Figura 1. Procés de selecció de la mostra per a l'enquesta de seguiment d'Humanitats

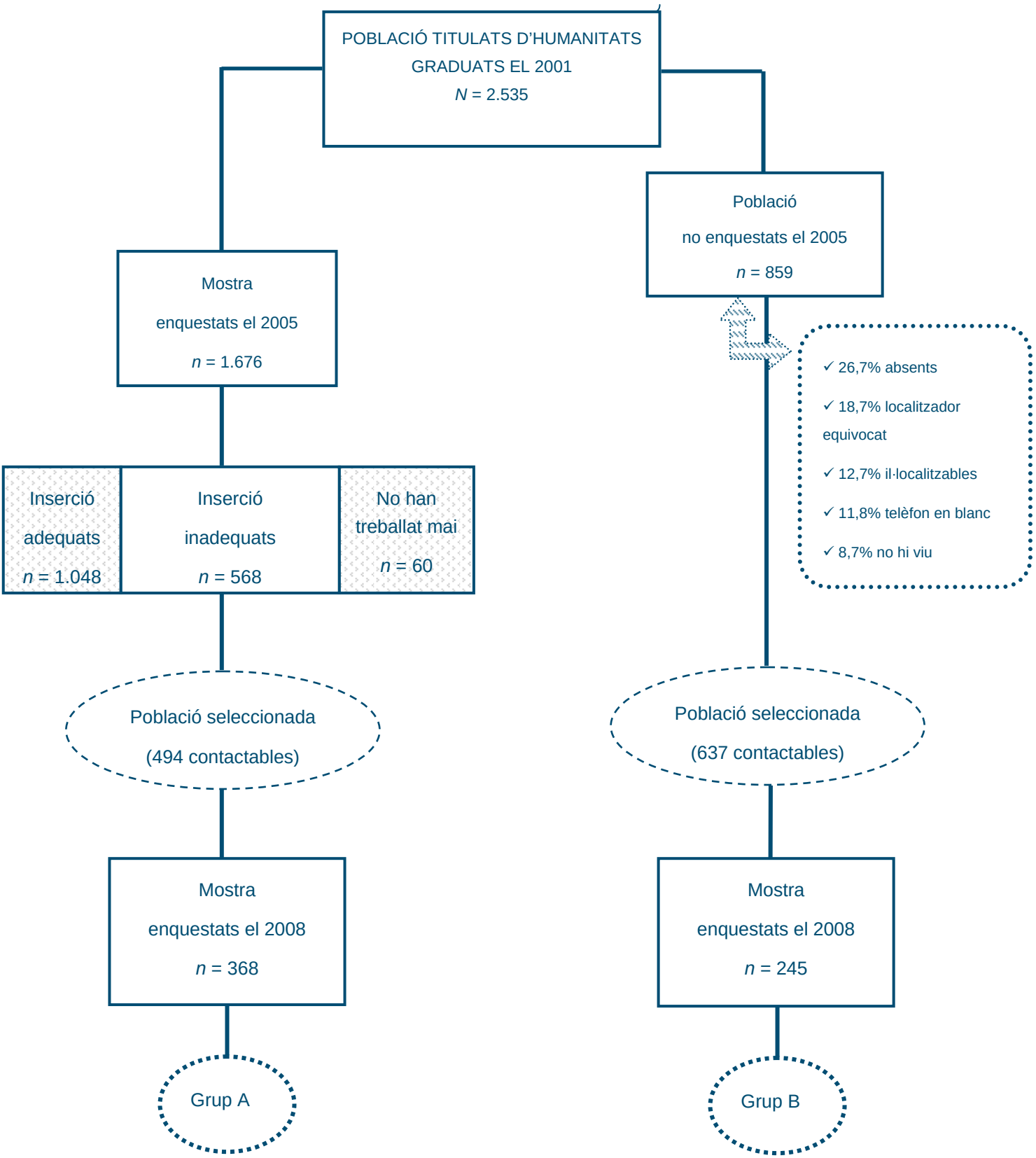

A les taules 2 i 3 s'ofereixen les dades per a cadascun dels dos grups. Mostrem la distribució de la població, la mostra, el percentatge de resposta i l'error mostral per a cadascuna de les set universitats públiques catalanes.

Taula 2. Població i mostra per universitat - Grup A

Grup A - Enquestats en situació d'inadequació	Població	Mostra assolida	Percentatge de resposta sobre la població	Error mostral
Universitat de Barcelona	207	148	71,49%	4,40%
Universitat Autònoma de Barcelona	119	92	77,31%	4,99%
Universitat Politècnica de Catalunya	-	-	-	-
Universitat Pompeu Fabra	34	22	64,70%	12,86%
Universitat de Girona	76	57	75%	6,67%
Universitat de Lleida	25	23	92%	6,02%
Universitat Rovira i Virgili	33	26	78,79%	9,17%
Total	**494**	**368**	**74,49%**	**2,64%**

En total, tal com s'observa a la taula 2, es van enquestar el 75% (tres quartes parts) dels graduats en situació d'inadequació l'any 2005, cosa que ens dóna marge de confiança a l'hora d'analitzar els resultats d'adequació i inserció laboral. Per que fa als "desconeguts" (vegeu la taula 3), el percentatge de resposta va ser més baix, del 39%. Cal dir, però, que per a aquest col·lectiu s'afegeix la dificultat de contacte, ja que no totes les tipologies de no-resposta obtingudes el 2005 permetien tornar a trucar (per exemple, el 8,7% ja no hi viu, 0,6% de defunció, etc.).

Taula 3. Població i mostra per universitat - Grup B

Grup B - Desconeguts	Població	Mostra assolida	Percentatge de resposta sobre la població	Error mostral
Universitat de Barcelona	360	133	36,94%	6,90%
Universitat Autònoma de Barcelona	123	38	30,89%	13,54%
Universitat Politècnica de Catalunya	-	-	-	-
Universitat Pompeu Fabra	62	34	54,84%	11,62%
Universitat de Girona	34	18	52,94%	16,41%
Universitat de Lleida	31	14	45,16%	20,12%
Universitat Rovira i Virgili	27	8	29,63%	30,22%
Total	**637**	**245**	**38,46%**	**5,02%**

Ateses les dades dels errors mostrals per universitat i atesos els criteris adoptats en tots els estudis que sobre aquest tema ha dut a terme AQU Catalunya, l'anàlisi s'ha centrat exclusivament en l'àmbit disciplinari d'Humanitats i no s'ha desagregat per universitat.

RESULTATS

1A. FIABILITAT DEL RECORD DE LA POBLACIÓ ENQUESTADA EL 2005

L'any 2008 es va preguntar a la població ja enquestada (grup A) per la seva situació laboral i adequació el 2005. El fet que aquesta informació ja estigui disponible en l'enquesta anterior permet estudiar la fiabilitat del record i plantejar dos objectius:

- Un estudi en si mateix: veure si el record és fiable.
- Si veiem que el record és fiable per al grup que hem enquestat en dos moments diferents, establir que podrem fiar-nos del record dels qui només hem enquestat en el darrer estudi (grup B).

Les úniques variables de les quals podem extreure aquesta comparativa són: situació laboral i adequació de les funcions del lloc de treball.

Anàlisi del record de la situació laboral

Pel que fa a l'estatus laboral, el 85% de la mostra (vegeu la taula 4) "encerta" la seva situació laboral del passat. Ara bé, si diferenciem els tres col·lectius segons la situació laboral el 2005, observem que:

- Dels qui realment estaven en situació d'ocupació el 2005, el 99,3% recorda estar en situació d'ocupació; per tant, el record és molt fiable.
- En canvi, dels qui estaven en situació d'atur o d'inactivitat, només el 8,6% i el 25%, respectivament, "encerten", tres anys després, la situació laboral que realment tenien; és a dir, la fiabilitat del record per als qui estaven en una situació de no-ocupació és més baixa.

En resum, si bé podem donar com a fiable la resposta sobre la situació laboral del passat per als qui el 2005 estaven en situació d'ocupació, això no és així en el cas dels qui el 2005 estaven aturats o inactius.

Taula 4. Situació laboral. Realitat el 2005 respecte de la percepció el 2008

% (*n*)		Percepció el 2008 de l'estatus social l'any 2005					
Residus corregits		**Ocupat fa tres anys**		**Aturat o inactiu fa tres anys**		**Total**	
Situació laboral el 2005	Ocupat	99,3%	(303)	0,7%	(2)	100%	(305)
		6,2		-6,2			
	Aturat	91,4%	(32)	8,6%	(3)	100%	(35)
		-1,9		1,9			
	Inactiu	75,0%	(21)	25,0%	(7)	100%	(28)
		-6,7		6,7			
	Total	96,7%	(356)	3,3%	(12)	100%	(368)

Així, els qui estaven en situació d'atur o d'inactivitat el 2005 tendeixen, tres anys després, a positivitzar el passat, bé per millorar la seva situació passada davant d'un "desconegut" o bé perquè la indefinició en el temps en què se situen els records pot explicar la falta de fiabilitat en la resposta (l'enquesta del 2005 es va dur a terme entre els mesos de gener i març, i podria ser que en els nou mesos restants haguessin trobat una feina).

Anàlisi del record de l'adequació al lloc de treball

La taula 5 mostra el contrast entre la situació d'adequació l'any 2005 i el record. Volem recordar que el nostre interès es va centrar a enquestar, el 2008, tots els qui estaven en situació d'inadequació.

Del total de graduats en situació d'inadequació enquestats, el 88% recorda, el 2008, estar en situació d'inadequació en les funcions pròpies del seu lloc de treball. En conseqüència, el 12% respon que les funcions desenvolupades eren pròpies de nivell universitari quan realment la situació d'adequació, d'acord amb les dades de l'enquesta del 2005, era la contrària.

En l'adequació al lloc de treball podríem considerar que la percepció es correspon amb la realitat: 9 de cada 10 "encerten" la seva situació passada.

[5] Els residus corregits mostren la diferència entre la distribució observada i la distribució real. La distribució esperada suposa que no hi ha dependència entre totes dues variables. Si els residus corregits són superiors al valor real 1,96 en valor absolut, les diferències entre el valor observat i l'esperat són significatives i, per tant, hi ha dependència entre les variables.

Taula 5. Adequació al lloc de treball. Realitat el 2005 respecte de la percepció el 2008

		Percepció el 2008 de l'adequació l'any 2005					
		No adequat		Adequat		Total	
Adequació el 2005	No adequat	88%	(279)	12%	(38)	(317)	100%
	Total	88%	(279)	12%	(38)	(317)	100%

Per tant, ens podem fiar de la percepció en el cas dels qui estaven en situació d'ocupació el 2005, tant pel que fa a la situació laboral com a l'adequació de la inserció laboral. Si bé per als qui estaven aturats o inactius hi ha molt de biaix en el record a causa de la indefinició en el temps, en el cas de l'adequació al lloc de treball no és així, i 9 de cada 10 "encerten" la seva situació passada.

1B. BIAIX DE LA MOSTRA DEL 2005. ANÀLISI DELS QUI NO VAN CONTESTAR

Per respondre a la pregunta de si la mostra del 2005 està esbiaixada, es comprova si la percepció dels qui no van ser enquestats el 2005 (grup B) coincideix amb la fotografia del total de titulats d'Humanitats enquestats el 2005, d'acord amb les dades de l'informe d'inserció laboral.[6]

Les úniques variables de les quals podem extreure aquesta comparativa són: situació laboral i adequació de les funcions del lloc de treball.

***Recordatori*:** Donem per fiables els resultats de la percepció de la situació laboral només en el cas dels qui estaven en situació d'ocupació i també els resultats de l'adequació al lloc de treball el 2005. Pel que fa als qui estaven en situació de no-ocupació, es tindrà en compte la tendència a positivitzar el passat.

Situació laboral

Les persones no enquestades el 2005 perceben una millor situació laboral respecte de la situació real del col·lectiu d'Humanitats enquestat el 2005 (vegeu la taula 6). El 98% recorda estar en situació d'ocupació fa tres anys, percentatge que és 12 punts superior al de titulats d'Humanitats ocupats el 2005 (85,56%). Aquesta diferència és estadísticament significativa a partir del contrast per a dues proporcions (vegeu la taula 7).

Taula 6. Situació laboral el 2005 dels titulats d'Humanitats graduats el 2001 i percepció el 2008 de la situació laboral el 2005 de les persones no enquestades

Titulats d'Humanitats graduats el 2001		**Percentatge**	***n***	**Percentatge acumulat**
Situació el 2005 dels graduats el 2001	**Ocupat**	85,86	1.439	85,86
	Aturat	7,58	127	93,44
	Inactiu	6,56	110	100
Situació percebuda el 2008 de la seva situació el 2005	**Individus no enquestats el 2005 (grup B)**	**Percentatge**	***n***	**Percentatge acumulat**
	Ocupat fa tres anys	98	240	98
	Aturat o inactiu fa tres anys	2	5	100
	Total	100	245	

[6] <http://www.aqu.cat/doc/doc_32522413_1.pdf>.

Taula 7. Situació laboral. Resultat del contrast de dues proporcions per a dues mostres independents[7]

	n	*Pm*	*P*	*Z*	$Z_{95\%}$	*p*-valor
Mostra 1	1.439	0,858	0,875	-5,298	-1,65	0,000
Mostra 2	240	0,98				
Total	1.679					

No es pot equiparar el record de les persones no enquestades (grup B) amb la situació recollida a l'enquesta del 2005 deduint que el record "millora la realitat passada". La diferència estadísticament significativa de 12 punts entre les dues proporcions pot donar-se pel fet que els qui realment estaven aturats o inactius el 2005 tendeixen, en l'actualitat, a esbiaixar de manera més positiva la seva situació laboral del passat. Així, el progrés observat en les dades no és tan elevat com l'esperat.

Adequació al lloc de treball

La percepció d'estar en situació d'adequació (vegeu la taula 8) sembla que és inferior al percentatge de titulats d'Humanitats en situació d'adequació el 2005. Aquesta diferència no és estadísticament significativa amb un nivell de confiança del 95% (vegeu la taula 9). Per tant, la situació el 2005 dels qui no van ser enquestats és equivalent, pel que fa a l'adequació al lloc de treball, a la situació dels titulats d'Humanitats enquestats el 2005.

Taula 8. Adequació al lloc de treball el 2005 dels titulats d'Humanitats graduats el 2001 i percepció el 2008 de l'adequació el 2005

Titulats d'Humanitats graduats el 2001		**Percentatge**	***n***	**Percentatge acumulat**
Situació el 2005 dels graduats el 2001	Adequat	64,15	1.000	64,15
	No adequat	35,85	559	100
Situació percebuda el 2008 de la seva situació el 2005	**Individus no enquestats el 2005 (grup B)**	**Percentatge**	***n***	**Percentatge acumulat**
	Adequat	59,2	142	59,2
	No adequat	40,8	98	100
	Total	100	240	

[7] Resultat del test d'igualtat de dues proporcions per a dues mostres independents amb una confiança del 95%.

Taula 9. Adequació al lloc de treball. Resultat del contrast de dues proporcions per a dues mostres independents

	n	*Pm*	*P*	*Z*	$Z_{95\%}$	*p*-valor
Mostra 1	1.000	0,641	0,635	1,146	1,65	0,1271
Mostra 2	142	0,592				
Total	1.142					

La situació laboral el 2005 dels graduats d'Humanitats i la situació laboral percebuda de les persones no enquestades es poden considerar equivalents, sempre que tinguem en compte el possible biaix en positivitzar la percepció del passat del col·lectiu d'aturats i d'inactius.

Pel que fa a l'adequació al lloc de treball, la situació el 2005 de les persones no enquestades és equivalent a la situació dels titulats d'Humanitats enquestats en l'enquesta d'inserció laboral 2005.

La metodologia de mostreig utilitzada en l'estudi d'inserció laboral permet l'obtenció d'una mostra representativa de la població d'estudi.

2. EVOLUCIÓ DE LA QUALITAT DE LA INSERCIÓ LABORAL: EL 2008, MILLOR, IGUAL O PITJOR QUE EL 2005?

Per tal de fer més comprensibles els resultats, realitzarem un breu resum dels resultats obtinguts en l'estudi d'inserció laboral 2005 sobre els graduats d'Humanitats.

Resultats de l'enquesta d'inserció laboral 2005 per situació laboral i adequació

Globalment, el 85,9% de graduats d'Humanitats estaven en situació d'ocupació, el 7,6% aturats i el 6,6% restant en situació d'inactivitat.

Del total de graduats enquestats, el 64,1% realitzava o havia realitzat en la darrera feina funcions pròpies de nivell universitari. Si s'analitza la composició del 64,1% de graduats que havia realitzat o realitzava funcions pròpies de nivell universitari l'any 2005, el 91,8% estaven en situació d'ocupació, el 4,5% aturats i el 3,7% en situació d'inactivitat en el moment de l'enquesta. En el 35,9% restant, i per tant amb funcions no universitàries (inclou els qui no han treballat mai de manera consistent), la situació laboral es repartia entre el 83,5% d'ocupats, el 10% d'aturats i el 6,4% d'inactius.

El fet que el grup A està format per tots els graduats d'Humanitats en situació d'inadequació el 2005 i que el grup B recull els graduats d'Humanitats que estaven tant en situació d'adequació com d'inadequació el 2005, fa que no puguem considerar una única mostra conjunta per a aquesta anàlisi.

Així doncs, es decideix prendre en consideració tres grups d'anàlisi:

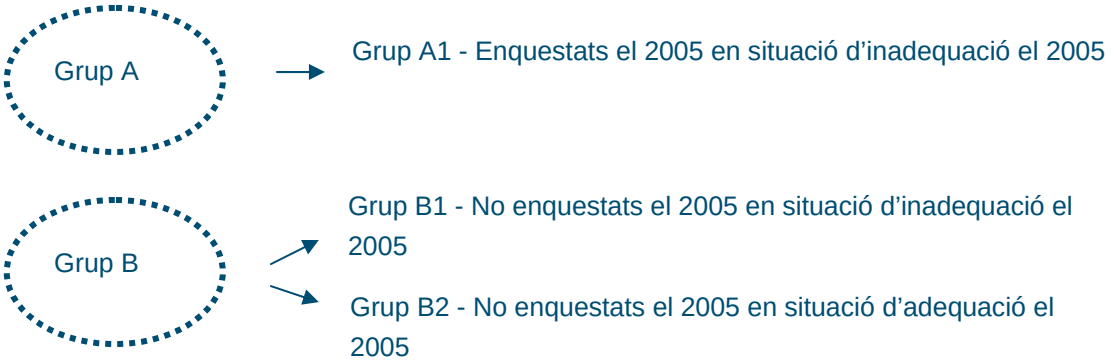

Atès que només tenim informació en dos moments del grup A1 (2005 i 2008) i que, com s'ha vist en els resultats anteriors, els qui només van ser enquestats en un únic moment (2008) tendeixen a positivitzar el record de la seva situació laboral passada, tan sols analitzarem el progrés, l'estabilitat i el deteriorament en el temps del grup A1, utilitzant les respostes

obtingudes en tots dos moments (2005 i 2008). Del grup B1 i el grup B2, n'analitzarem el progrés, l'estabilitat i el deteriorament des del record. És a dir, per a aquests dos grups utilitzarem la percepció del passat, tot considerant la tendència positivitzadora en el record.

Evolució dels graduats enquestats el 2005 en situació d'inadequació: el 2008, millor, igual o pitjor?

A continuació es compararan les dades dels graduats que van ser enquestats el 2005 i estaven en situació d'inadequació. Les variables de les quals podem extreure aquesta comparativa són: situació laboral i adequació al lloc de treball.

Situació laboral

La taula 10 presenta, per a cada situació laboral del 2005, el progrés, l'estabilitat i el deteriorament al cap de tres anys. S'hi observa el que segueix:

- Dels qui estaven en situació d'ocupació el 2005, tres anys després el 93,4% (285 individus) no varia la seva situació laboral, mentre que el 6,6% (20) pateix deteriorament (cap a aturat i/o inactiu).
- El 94,3% (33) dels aturats i el 71,4% (20) dels inactius el 2005 milloren la seva situació laboral al cap de tres anys, en trobar un lloc de treball.
- El 28,5% (8) dels inactius i els 5,8% (2) dels aturats continuen en la mateixa situació al cap de sis anys de l'obtenció del títol.

Taula 10. Situació laboral: progrés, estabilitat i deteriorament el 2008[8]

Situació laboral el 2005 - % (*n*)	2008		
	Progrés	Estabilitat	Deteriorament
Ocupat	-	93,4% (285)	6,6% (20)
Aturat	94,3% (33)	5,8% (2)	-
Inactiu	71,4% (20)	28,5% (8)	-

En resum, la gran majoria d'ocupats no canvien la seva situació. Només el 6,6% (20) ha passat d'ocupat a aturat o a inactiu al cap de tres anys.

[8] *Progrés*: si la situació laboral passada era d'atur o d'inactivitat i en l'actualitat és d'ocupació.

Estabilitat: si presenten la mateixa situació del passat. També s'hi han integrat els qui estaven aturats o inactius i NO arriben a la situació d'ocupació.

Deteriorament: si la situació laboral passada era d'ocupació i en l'actualitat és d'atur o d'inactivitat.

El 84,1% (53) de titulats d'Humanitats que el 2005 estaven en situació d'atur o d'inactivitat milloren la seva situació laboral tres anys després. Del total d'inactius (28), el 28% (8) continua en la mateixa situació el 2008.

Adequació al lloc de treball

Cal recordar que el grup A1 ha estat seleccionat pel fet que durant l'any 2005 el 100% desenvolupava funcions de nivell no universitari. La taula 11 mostra el progrés (verd), l'estabilitat (taronja) i/o el deteriorament (vermell) dels qui el 2005 duien a terme funcions no pròpies de nivell universitari en el seu lloc de treball.

La situació del 2008 és clarament més positiva que la del 2005: quasi la meitat ha progressat (46,5%). Però també se'n pot fer la lectura inversa: més de la meitat dels qui estaven en situació d'inadequació el 2005 (53,5%) encara continuen en les mateixes condicions d'inadequació.

El fet d'haver estat la titulació universitària un requisit per accedir al lloc de treball en el passat sembla que facilita el progrés en l'adequació al cap de tres anys. Així, el percentatge de progrés dels qui els van demanar un títol universitari per accedir al seu lloc de treball és del 63,6%, 20 punts superior al percentatge de progrés dels qui no els van demanar titulació universitària.

Taula 11. Adequació al lloc de treball: progrés, estabilitat i deteriorament[9]

Adequació el 2005 - % (*n*)	2008		
	Progrés	Estabilitat	Deteriorament
Titulació universitària, funcions no pròpies	63,6% (35)	5,5% (3)	30,9% (17)
Cap titulació, funcions no universitàries	43,4% (132)	56,6% (172)	-
Funcions no universitàries	46,5% (167)	53,5% (192)	-

El fet de ser un requisit la titulació universitària a l'hora d'accedir al lloc de treball sembla que incrementa la probabilitat d'acabar desenvolupant funcions de nivell universitari. Així, per

[9] *Progrés*: si en la situació passada feien funcions no universitàries en el seu lloc de treball i en l'actualitat les funcions que realitzen són pròpies de nivell universitari.

Estabilitat: si presenten la mateixa situació del passat.

Deteriorament: si per a la feina del 2005 va ser requisit tenir un títol universitari, encara que les funcions que realitzaven no eren pròpies de nivell universitari, i per a la feina actual no els van demanar un títol universitari i les funcions que realitzen no són pròpies de nivell universitari.

exemple, el percentatge de persones amb màxima adequació[10] és més alt per al grup que té com a requisit una titulació universitària que per als qui no els van exigir cap titulació superior (24% versus 14%) i, a la inversa, el percentatge d'inadequació és més elevat per als qui no els van demanar cap titulació (51% versus 31%), tal com es pot veure a la taula 12.

[10] Es considera màxima adequació si el requisit per accedir al lloc de treball és la titulació específica en l'àmbit d'Humanitats i les funcions que s'hi desenvolupen són pròpies de nivell universitari.

Taula 12. Adequació al lloc de treball: requisit i funcions en el lloc de treball

% (n)	Adequació al lloc de treball el 2008											
Residus corregits	**Titulació específica, funcions pròpies**		**Titulació específica, funcions no pròpies**		**Titulació universitària, funcions pròpies**		**Titulació universitària, funcions no pròpies**		**Cap titulació, funcions pròpies**		**Cap titulació, funcions no pròpies**		**Total**	
Titulació universitària, funcions no pròpies (2005)	23,6%	(13)	12,7%	(7)	18,2%	(10)	5,5%	(3)	9,1%	(5)	30,9%	(17)	100%	(55)
	1,9		2,4		,8		,1		-,4		-2,8			
Cap titulació, funcions no pròpies (2005)	13,8%	(42)	4,6%	(14)	14,1%	(43)	5,3%	(16)	10,9%	(33)	51,3%	(156)	100%	(304)
	-1,9		-2,4		-,8		-,1		,4		2,8			
Funcions no universitàries	15,3%	(55)	5,8%	(21)	14,8%	(53)	5,3%	(19)	10,6%	(38)	48,2%	(173)	100%	(359)

Ara bé, s'hauria de veure si un canvi de lloc de treball o de funcions respecte del 2005 també influeix en el progrés de l'adequació al lloc de treball. La taula 13 presenta aquesta relació.

Efectivament, el canvi de lloc de treball o el canvi de funcions en el mateix lloc de treball dels qui el 2005 estaven en situació d'inadequació afavoreix el progrés al cap de tres anys. Així mateix s'observa que mantenir el lloc de treball contribueix a estar en la mateixa situació d'inadequació en el temps: el 72,3% es manté en la mateixa situació que fa tres anys.

Taula 13. Adequació al lloc de treball: progrés, estabilitat i deteriorament

Adequació el 2005 - % (*n*)	Has canviat de feina o de funcions respecte del 2005?	2008		
		Progrés	Estabilitat	Deteriorament
Funcions no universitàries	Mateixa feina i mateixes funcions que el 2005	27,7% (38)	72,3% (99)	-
	Mateixa feina però amb funcions diferents que el 2005	40,5% (15)	59,5% (22)	-
	No és la mateixa feina que el 2005	60,9% (109)	39,1% (70)	-

Anàlisi de l'evolució des del record: el 2008, millor, igual o pitjor que el 2005?

Arribats en aquest punt, cal recordar l'anàlisi per a les persones no enquestades el 2005 (grup B, vegeu la pàgina 7), en què s'ha arribat a la conclusió que hi ha una certa tendència a positivitzar la situació laboral del passat (la diferència trobada era superior en 12 punts al percentatge de titulats d'Humanitats en situació d'ocupació el 2005). Aquest resultat influeix en les dades de progrés, estabilitat i deteriorament que es mostren a continuació: el progrés trobat serà menys "real".

Recordem que dins del grup B es tenen en compte tant els graduats en situació d'inadequació (grup B1) com d'adequació (grup B2) l'any 2005.

GRUP B1 - Individus no enquestats el 2005 en situació d'inadequació el 2005 ($n = 103$)

Situació laboral

En principi, sembla que no hi hagi gaire evolució entre el record de les persones no enquestades el 2005 (grup B) i la seva situació laboral actual (vegeu la taula 14). El 94,9% de persones que recorden estar en situació d'ocupació el 2005 es mantenen en aquesta situació tres anys després. El 5,1% pateix un deteriorament de la seva situació laboral (atur o situació d'inactivitat el 2008).

Dels cinc individus que recorden estar en situació d'atur o d'inactivitat el 2005, només un titulat d'Humanitats graduat el 2001 aconsegueix progressar els últims tres anys. La resta continua en les mateixes condicions. Ara bé, atès que hi ha una tendència a percebre una millor situació del passat, probablement el progrés és més elevat del que sembla.

Taula 14. Situació laboral: progrés, estabilitat i deteriorament

Situació laboral el 2005 - % (*n*)	2008		
	Progrés	Estabilitat	Deteriorament
Ocupats	-	94,9% (93)	5,1% (5)
Aturats o inactius	20% (1)	80% (4)	-

Adequació al lloc de treball

Pel que fa a aquest grup de titulats d'Humanitats que el 2005 estaven en situació d'inadequació laboral, s'observa que més de la meitat d'aquest col·lectiu (67,3%) continua fent funcions no universitàries sis anys després de l'obtenció del títol, mentre que el 32,7% millora la seva situació d'adequació (vegeu el total de la taula 15).

La taula 15 permet analitzar si el canvi de feina o de funcions influeix en el progrés, l'estabilitat i el deteriorament.

La situació de progrés en l'adequació va més lligada a un canvi de feina que no pas a un canvi de funcions en el mateix lloc de treball. Així, dels qui no han variat de lloc de treball però sí de funcions, la gran majoria (85,7%) continua fent funcions no universitàries. Només el 14,3% progressa en les seves funcions i acaba fent-ne de pròpies d'una titulació universitària.

En canvi, dels qui han canviat de lloc de treball respecte del 2005, més de la meitat han millorat la seva adequació: el 58,5% acaba realitzant funcions universitàries sis anys després de l'obtenció del títol. El 41,5% restant, tot i canviar de feina, continua fent funcions no universitàries.

Finalment, els qui no varien de feina ni de funcions respecte del 2005 continuen en la mateixa situació.

Taula 15. Adequació al lloc de treball: progrés, estabilitat i deteriorament

Adequació el 2005 - % (*n*)	Has canviat de feina o de funcions respecte del 2005?	2008		
		Progrés	Estabilitat	Deteriorament
Funcions no universitàries	Mateixa feina i mateixes funcions que el 2005		100% (38)	-
	Mateixa feina però amb funcions diferents que el 2005	14,3% (1)	85,7% (6)	-
	No és la mateixa feina que el 2005	58,5% (31)	41,5% (22)	-
	Total	32,7% (32)	67,3% (66)	-

A banda del canvi de feina, observem que, igual que per al grup A1, el fet de ser un requisit la titulació universitària a l'hora d'accedir al lloc de treball sembla que incrementa la probabilitat d'acabar desenvolupant funcions de nivell universitari. Així, per exemple, el percentatge de persones amb màxima adequació[11] és més alt per al grup que té com a requisit una titulació universitària que per als qui no els van exigir cap titulació superior (20% versus 13%) i, a la inversa, el percentatge d'inadequació és més elevat per als qui no els van demanar cap titulació (66% versus 10%), tal com es pot veure a la taula 16.

[11] Es considera màxima adequació si el requisit per accedir al lloc de treball és la titulació específica en l'àmbit d'Humanitats i les funcions que s'hi desenvolupen són pròpies de nivell universitari.

Taula 16. Adequació al lloc de treball: requisit i funcions en el lloc de treball

Adequació el 2005 - % (*n*)	Adequació al lloc de treball el 2008													
	Titulació específica, funcions pròpies		Titulació específica, funcions no pròpies		Titulació universitària, funcions pròpies		Titulació universitària, funcions no pròpies		Cap titulació, funcions pròpies		Cap titulació, funcions no pròpies		Total	
Titulació universitària, funcions no pròpies (2005)	20%	(2)	0%	(0)	40%	(4)	30%	(3)	0%	(0)	10%	(1)	100%	(10)
	,7		-,3		2,6		3,0		-,8		-3,4			
Cap titulació, funcions no pròpies (2005)	12,5%	(11)	1,1%	(1)	10,2%	(9)	4,5%	(4)	5,7%	(5)	65,9%	(58)	100%	(88)
	-,7		,3		-2,6		-3,0		,8		3,4			
Total	13,3%	(13)	1%	(1)	13,3%	(13)	7,1%	(7)	5,1%	(5)	60,2%	(59)	100%	(98)

En resum:

- L'estabilitat laboral predomina respecte de la millora en la seva situació.
- Això fa que el progrés en el grup en situació d'inadequació sigui més atenuat, potser perquè, tal com hem vist, el record tendeix a positivitzar el passat.
- L'adequació només millora per a una tercera part, i sembla que això està relacionat amb el canvi de feina i també amb el requisit per accedir al lloc de treball.

GRUP B2 - Individus no enquestats el 2005 en situació d'adequació el 2005 (n = 142)

Situació laboral

L'estabilitat laboral predomina en aquest grup d'anàlisi: el 99,3% continua en estat d'ocupació sis anys després de l'obtenció del títol. Només per al 0,7% la seva situació laboral empitjora.

Taula 17. Situació laboral: progrés, estabilitat i deteriorament

Situació laboral el 2005 - % (*n*)	2008		
	Progrés	Estabilitat	Deteriorament
Ocupats	-	99,3% (141)	0,7% (5)

Adequació al lloc de treball

Aquest grup es caracteritza per estar en situació d'adequació el 2005: 142 persones de les no enquestades el 2005 recorden realitzar funcions de nivell universitari en el seu lloc de treball el 2005. El 91,5% continua fent funcions pròpies de nivell universitari en el lloc de treball el 2008, mentre que el 8,5% restant pateix un deteriorament en la seva adequació al lloc de treball (funcions no pròpies d'un títol universitari).

Taula 18. Adequació al lloc de treball: progrés, estabilitat i deteriorament

Adequació el 2005 - % (*n*)	2008		
	Progrés	Estabilitat	Deteriorament
Adequats	-	91,5% (130)	8,5% (12)

Aquest deteriorament podria ser degut a un canvi de funcions en la mateixa feina o bé a un canvi de lloc de treball. La taula 19 presenta aquesta relació, de la qual s'extreuen les conclusions següents:

- Del col·lectiu que el 2008 segueix amb la mateixa feina i amb les mateixes funcions universitàries que el 2005, tots continuen fent funcions universitàries.
- Dels qui han variat de funcions en el seu lloc de treball, el 25% empitjora l'adequació laboral i fa funcions de nivell no universitari.
- Dels qui respecte del 2005 han canviat de lloc de treball i feien funcions universitàries el 2005, la gran majoria (80%) continua fent funcions universitàries el 2008, davant del 16,4% que acaba fent funcions no universitàries.

Taula 19. Adequació al lloc de treball: progrés, estabilitat i deteriorament

Adequació el 2005 - % (*n*)	Has canviat de feina o de funcions respecte del 2005?	2008		
		Progrés	Estabilitat	Deteriorament
Funcions universitàries	Mateixa feina i mateixes funcions que el 2005	-	100% (73)	-
	Mateixa feina però amb funcions diferents que el 2005	-	75% (6)	25% (2)
	No és la mateixa feina que el 2005	-	83,6% (51)	16,4% (10)

Finalment, i seguint el mateix esquema que per a la resta de grups, estudiarem si el requisit d'entrada al lloc de treball també influeix en el progrés, l'estabilitat o el deteriorament. La taula 20 mostra els resultats següents:[12]

Progrés

El percentatge més alt de progrés es dóna en els individus a qui el 2005 es va exigir titulació universitària i les funcions que realitzaven eren pròpies de nivell universitari: el 18,8% aconsegueix, el 2008, que el requisit d'entrada sigui la seva titulació específica en l'àmbit d'Humanitats i que les funcions desenvolupades siguin pròpies de la seva titulació. Els individus a qui no es va demanar cap titulació però les funcions del lloc de treball eren pròpies de nivell universitari són els que "menys" progressen: només el 4,8% aconsegueix, el 2008, que el

[12] El fet que tots els individus d'aquest grup estiguessin, el 2005, desenvolupant funcions universitàries fa que sorgeixin dubtes sobre la classificació de progrés i/o deteriorament de les situacions que, el 2008, presenten un requisit d'entrada diferent respecte del de fa tres anys. Per exemple, en els casos que el 2005 estaven en una situació de màxima adequació i el 2008 el requisit d'entrada és qualsevol titulació universitària, però les funcions que fan continuen sent de nivell universitari, es podria pensar, en principi, en un cert deteriorament de l'adequació pel que fa al requisit, però també podria ser degut a un progrés de la seva posició laboral o de categoria i, per tant, correspondria a progrés i no a deteriorament. Per aquest motiu, considerant aquests casos com a situacions "desconegudes", només centrem el resultat en els que realment podem identificar com a progrés, estabilitat o deteriorament.

requisit per accedir al lloc de treball sigui la seva titulació específica i que les funcions desenvolupades siguin del seu nivell.

Estabilitat

La situació majoritària és la de màxima adequació (el requisit d'entrada és la titulació específica i les funcions desenvolupades són pròpies del títol universitari): aconseguir la màxima adequació tres anys després de l'obtenció del títol d'Humanitats assegura tenir la màxima adequació al cap de tres anys més (més del 90% no ha canviat de condicions). Per a la resta de situacions (color taronja) no canvien les condicions.

Deteriorament

En els casos en què per accedir al lloc de treball del 2005 no es va exigir cap titulació universitària, tot i que les funcions fossin pròpies de nivell universitari, és on es troba més deteriorament el 2008: el 23,8% acaba fent funcions no pròpies de nivell universitari.

Taula 20. Adequació al lloc de treball: requisit i funcions en el lloc de treball

Adequació el 2005 - % (*n*)	Adequació al lloc de treball el 2008													
	Titulació específica, funcions pròpies		Titulació específica, funcions no pròpies		Titulació universitària, funcions pròpies		Titulació universitària, funcions no pròpies		Cap titulació, funcions pròpies		Cap titulació, funcions no pròpies		Total	
Titulació específica, funcions pròpies	92,6%	(75)	,0%	(0)	2,5%	(2)	2,5%	(2)	1,2%	(1)	1,2%	(19)	100%	(81)
	9,5		-2,9		-5,3		-,8		-4,5		-2,3			
Titulació específica, funcions no pròpies	12,5%	(1)	75,0%	(6)	,0%	(0)	12,5%	(1)	,0%	(0)	,0%	(0)	100%	(8)
	-2,7		10,2		-1,3		1,4		-1,1		-,7			
Titulació universitària, funcions pròpies	18,8%	(6)	,0%	(0)	65,6%	(21)	6,3%	(2)	6,3%	(2)	3,1%	(1)	100%	(32)
	-5,2		-1,3		8,4		1,0		-1,1		-,5			
Cap titulació, funcions pròpies	4,8%	(1)	,0%	(0)	4,8%	(1)	,0%	(0)	66,7%	(14)	23,8%	(5)	100%	(21)
	-5,4		-1,0		-1,6		-,9		8,4		4,3			
Total	58,5%	(83)	4,2%	(6)	16,9%	(24)	3,5%	(5)	12,0%	(17)	4,9%	(7)	100%	(142)

En resum:

- Més del 90% continua fent les mateixes funcions que tres anys enrere, és a dir, funcions pròpies de la seva titulació o de nivell universitari.
- Si per accedir al lloc de treball del 2005 es va exigir la titulació específica de l'àmbit d'Humanitats o una titulació universitària i les funcions realitzades eren pròpies de nivell universitari, probablement el 2008 es tindrà la màxima adequació al lloc de treball.
- En cas contrari, si no es va exigir cap titulació encara que les funcions realitzades en el lloc de treball del 2005 eren pròpies de nivell universitari, hi ha una certa tendència, tres anys després, a acabar fent funcions no pròpies de nivell universitari. No tenim dades per valorar si aquest canvi és degut a un progrés (pas de funcions tècniques a funcions de gestió) o a un deteriorament de la situació laboral (pas de funcions tècniques a funcions no qualificades).

3. ELS GRADUATS D'HUMANITATS, NECESSITEN MÉS TEMPS PER OBTENIR UNA INSERCIÓ ADEQUADA?

Una de les hipòtesis de partida d'aquest treball és que els graduats d'Humanitats necessiten més anys per assolir una inserció laboral adequada. En aquest apartat es posarà a prova aquesta hipòtesi.

La fotografia del 2005 mostra que els graduats d'Humanitats, tres anys després de l'obtenció del títol, tenen pitjor inserció en el món laboral que els de la resta d'àmbits disciplinaris. Aconsegueixen una millor inserció laboral sis anys després de l'obtenció del títol? És a dir, la fotografia del 2008 mostra més bons resultats que la del 2005 per a aquest col·lectiu?

Quin grup de referència farem servir?

Recordem que l'enquesta (vegeu la figura 1 de la pàgina 7) té dos grups:

- Grup A: format per 368 individus que el 2005 estaven en una situació laboral d'inadequació laboral.
- Grup B: constituït per 245 individus que no van formar part de la mostra el 2005.

Per valorar si és possible analitzar de manera conjunta —i així considerar com a única mostra— tots dos grups, A i B, s'ha analitzat la variable d'adequació.

Taula 21. Adequació al lloc de treball: requisit i funcions en el lloc de treball

Adequació al lloc de treball. Situació el 2008						
	Enquestats el 2005 (grup A)		**No enquestats el 2005 (grup B)**		**Total**	
Funcions universitàries	46,52%	167	67,22%	162	54,83%	329
	-5,0		5,0			
Funcions no universitàries	53,48%	192	32,78%	79	45,17%	271
	5,0		-5,0			
Total	100%	359	100%	241	100%	600

Com es pot veure a la taula 21, no podem considerar tots dos grups com una única mostra. Si ho féssim, estaríem esbiaixant els resultats cap a una pitjor situació laboral, ja que la situació actual estaria condicionada per la situació passada d'inadequació.

Per contrastar la hipòtesi que els graduats d'Humanitats necessiten més anys per assolir una inserció laboral adequada, es compararan els resultats del 2008 dels titulats d'Humanitats graduats el 2001 (grup B) amb els resultats dels cinc àmbits disciplinaris dels estudis d'inserció laboral anteriors (2005 i 2008) realitzats per AQU Catalunya.

Per a aquesta comparació, s'analitzaran les quatre variables més significatives de l'enquesta d'inserció laboral: situació laboral, tipus de contracte, adequació al lloc de treball i guanys.

Situació laboral

Per a les persones enquestades el 2005, la taxa d'ocupació d'Humanitats era la més baixa, juntament amb la de Ciències Experimentals. En les altres tres àrees la taxa d'ocupació era superior al 91%.

Per a les persones enquestades el 2008, la taxa d'ocupació més baixa és, igual que en l'estudi anterior, per a Humanitats i Ciències Experimentals, tot i que amb percentatges superiors. El fet que els resultats de la situació laboral siguin més favorables el 2008 que el 2005 reflecteix que l'enquesta es va fer en un moment àlgid del cicle econòmic.

Si es comparen els resultats amb el grup d'Humanitats sis anys després de graduar-se, aquest col·lectiu és el que té un percentatge més alt d'ocupació i més baix d'atur. Per tant, podríem concloure que els graduats d'Humanitats necessiten sis anys per assolir taxes d'ocupació i d'atur similars a les que en els altres àmbits s'assoleixen en tres anys.

Taula 22. Situació laboral el 2005 i el 2008. Comparació de les cohorts del 2001 i del 2004 de l'àmbit d'Humanitats amb la resta d'àmbits disciplinaris

%	Humanitats			Ciències Socials		Ciències Experimentals		Ciències de la Salut		Àrea Tècnica	
Cohort	2001		2004	2001	2004	2001	2004	2001	2004	2001	2004
Any enquesta	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008
Taxa d'ocupació	96	85,9	89,4	91	94,2	83,7	90,4	93,8	95,3	92,4	95
Taxa d'atur	2	7,6	5,8	4,3	2,9	6,1	3	2,8	2,1	4,3	2,3
Taxa d'inactius	2	6,6	4,8	4,7	2,9	10,2	6,6	3,3	2,6	3,3	2,6
n	245	1.676	1.704	4.890	5.474	990	1.015	1.053	1.293	2.847	2.772

Tipus de contracte

El percentatge de contractes temporals al cap de sis anys d'acabar els estudis és inferior al dels graduats d'Humanitats al cap de tres anys i semblant al dels altres àmbits disciplinaris al cap de tres anys, segons els resultats de l'enquesta del 2005; però més alt que per a la resta d'àmbits al cap de tres anys més (enquesta del 2008). Per tant, el fet de ser d'Humanitats penalitza el tipus de contracte.

En sis anys aconsegueixen millorar la taxa de contractes fixos respecte dels graduats de Ciències Experimentals tres anys després de la seva graduació.

El percentatge més destacable és el d'autònoms. Llevat de Ciències de la Salut i de l'Àrea Tècnica, l'àmbit d'Humanitats presenta una proporció més gran d'autònoms al cap de sis anys de l'obtenció del títol.

Taula 23. Tipus de contracte el 2005 i el 2008. Comparació de les cohorts del 2001 i del 2004 de l'àmbit d'Humanitats amb la resta d'àmbits disciplinaris

%	Humanitats			Ciències Socials		Ciències Experimentals		Ciències de la Salut		Àrea Tècnica	
Cohort	2001		2004	2001	2004	2001	2004	2001	2004	2001	2004
Any enquesta	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008
Contracte fix	49	40	46,1	54,1	62,4	47,6	47,9	47,6	51,9	62	65,5
Autònom	11,6	8,5	8	6,7	5,4	4	2,5	12,8	12,8	12,4	11
Temporal	37,8	46	39,8	36,3	30,3	35	35,3	37,1	32,9	23,4	20,6
Becari	1,2	3,3	4,4	1,7	1,4	11,9	14,1	1,3	1,8	1,9	2,7
Sense contracte	0,4	2,2	1,7	1,2	0,5	1,5	0,2	1,1	0,5	0,3	0,1
n	241	1.464	1.675	4.569	5.427	721	977	892	1.286	2.684	2.747

Així doncs, fer-se autònom podria ser una opció per millorar l'adequació? L'11,7% dels qui fan funcions de nivell universitari sis anys després de l'obtenció del títol són autònoms. Però també ho són l'11,4% dels qui no fan funcions de nivell universitari sis anys després de graduar-se.

Adequació

Com hem vist fins ara, l'any 2008 la cohort de graduats d'Humanitats del 2001 millora lleugerament la situació d'adequació dels titulats amb funcions no universitàries respecte del 2005 (increment de 3 punts percentuals). Tot i així, sis anys després de l'obtenció del títol continua sent l'àmbit amb una pitjor adequació de les funcions del lloc de treball. Fins i tot la situació d'adequació el 2008 de la cohort del 2004 de l'àmbit d'Humanitats (tres anys després de l'obtenció del títol) és millor que la situació de la cohort del 2001 (sis anys després de l'obtenció del títol).

Taula 24. Funcions del lloc de treball el 2005 i el 2008. Comparació de les cohorts del 2001 i del 2004 de l'àmbit d'Humanitats amb la resta d'àmbits disciplinaris

%	Humanitats			Ciències Socials		Ciències Experimentals		Ciències de la Salut		Àrea Tècnica	
Cohort	2001		2004	2001	2004	2001	2004	2001	2004	2001	2004
Any enquesta	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008
Funcions universitàries	67,2	64,1	70,2	78,9	84,4	80,2	85,7	96,4	95,7	87	90,8
Funcions no universitàries	32,8	35,9	29,8	21,1	15,6	19,8	14,3	3,6	4,3	13	9,2
n	241	1.559	1.675	4.722	5.427	839	977	1.012	1.286	2.764	2.747

Guanys mensuals

Pel que fa als guanys mensuals, trobem una millora important dins del col·lectiu d'Humanitats.

Si comparem els resultats entre enquestes (2005 versus 2008), els graduats d'Humanitats continuen amb el percentatge de mileuristes més elevat. Tot i així, la proporció de graduats d'Humanitats sis anys després de l'obtenció del títol amb uns guanys superiors als dos mil euros mensuals se situa, el 2008, lleugerament per sobre de la de graduats de Ciències Socials i Ciències Experimentals.

Taula 25. Guanys mensuals el 2005 i el 2008. Comparació de les cohorts del 2001 i del 2004 de l'àmbit d'Humanitats amb la resta d'àmbits disciplinaris

%	Humanitats			Ciències Socials		Ciències Experimentals		Ciències de la Salut		Àrea Tècnica	
Cohort	2001		2004	2001	2004	2001	2004	2001	2004	2001	2004
Any enquesta	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008	2005	2008
Mileuristes	34,8	47,9	44,4	28,4	24,3	29,1	31,3	23,9	26	8,8	8,5
Entre mil i dosmileuristes	35,7	49,9	40,2	66,4	48,9	65,9	41,9	65	38,5	68,4	29,7
Més de dosmileuristes	29,4	2,3	15,5	5,2	26,8	5	26,8	11,1	35,5	22,8	61,8
n	221	1.464	1.546	4.569	5.124	721	947	892	1.187	2.684	2.602

CONCLUSIONS

Els darrers estudis d'inserció laboral duts a terme per AQU Catalunya mostren que els graduats de l'àmbit d'Humanitats tenen una situació laboral, tres anys després de l'obtenció del títol, clarament desfavorable respecte de la resta d'àmbits disciplinaris. La pregunta que volem respondre en aquest estudi és: els graduats d'Humanitats necessiten més temps per obtenir una bona inserció? Aconsegueixen igualar la resta d'àmbits disciplinaris sis anys després de l'obtenció del títol?

Hem dividit els objectius en tres grans blocs, i n'hem obtingut els resultats següents:

1. De caràcter metodològic

Fiabilitat del record

L'estudi de la fiabilitat del record és un pas previ per poder acceptar com a vàlida l'anàlisi de l'evolució de la inserció laboral del grup que només ha estat enquestat una vegada. Aquesta anàlisi s'ha fet a partir del grup del qual tenim dades de l'estudi del 2005, preguntant sobre la seva situació passada.

L'anàlisi ens mostra que hi ha una tendència a positivitzar el passat en el cas dels qui estaven aturats o inactius. En el cas dels ocupats, podem considerar com a fiable la resposta sobre la situació laboral del passat.

Pel que fa a l'adequació al lloc de treball, podem considerar que la percepció es correspon amb la realitat.

Biaix de la mostra del 2005

L'estudi actual, en enquestar un grup que l'any 2005 no havia estat enquestat, ens permet analitzar si la tècnica de mostreig utilitzada ens dóna una mostra no esbiaixada. O, dit d'una altra manera, analitzar si els casos que van quedar fora de l'enquesta es comporten de la mateixa manera que els graduats d'Humanitats enquestats.

La situació laboral percebuda de les persones no enquestades en el segon estudi d'inserció laboral es pot considerar equivalent, sempre que tinguem en compte el biaix comentat anteriorment a positivitzar la percepció del passat dels aturats i els inactius.

Pel que fa a l'adequació, la situació el 2005 és equivalent, és a dir, els resultats de la mostra seleccionada són representatius i, per tant, extrapolables a la població de referència.

2. Evolució de la qualitat de la inserció laboral

Evolució dels graduats d'Humanitats al cap de tres anys: el 2008, millor, igual o pitjor que el 2005?

Aquesta pregunta s'ha respost analitzant el col·lectiu de graduats d'Humanitats que estaven en situació d'inadequació segons l'estudi d'inserció laboral 2005:

- Dels qui la seva situació ja era d'ocupació, la gran majoria continuen ocupats.
- Hi ha un progrés per als qui estaven en situació d'atur o d'inactivitat: el 84,1% està ocupat l'any 2008. Del total d'inactius, el 28% continua en la mateixa situació el 2008.
- Hi ha dos elements que afavoreixen el progrés en l'adequació entre el col·lectiu en situació d'inadequació: un canvi de funcions i/o un canvi de lloc de treball. S'ha de donar, per tant, mobilitat, ja sigui dins del mateix lloc de treball amb un canvi de funcions o bé en un altre lloc de treball.
- Pel que fa a la mobilitat dins del mateix lloc de treball, el fet d'haver estat la titulació universitària un requisit per accedir al lloc de treball en el passat, encara que inicialment no implica desenvolupar funcions de nivell universitari, sembla que incrementa la probabilitat d'acabar desenvolupant funcions de nivell universitari.

Anàlisi de l'evolució des del record: el 2008, millor, igual o pitjor que el 2005?

Aquesta anàlisi s'ha dut a terme sobre el col·lectiu de graduats d'Humanitats que van quedar fora de la mostra, i per tant de l'enquesta, en l'estudi d'inserció laboral 2005.

Els qui perceben una situació d'inadequació el 2005:

- Tendeixen a positivitzar la situació laboral del passat: així, els resultats de progrés, estabilitat i deteriorament són menys "reals".
- El progrés en l'ocupació és més atenuat, potser perquè el record és més positiu del que realment és. L'estabilitat laboral predomina respecte de la millora en la seva situació.
- L'adequació només millora per a una tercera part dels graduats, i això està relacionat amb el canvi de feina i amb els requisits d'accés al lloc de treball.

Els qui perceben una situació d'adequació el 2005:

- L'estabilitat laboral predomina en aquest grup d'anàlisi, tant per la situació laboral com per l'adequació de les funcions del lloc de treball.

- Només els qui varien les funcions dins del seu lloc de treball empitjoren l'adequació fent funcions de nivell no universitari.
- El percentatge més alt de progrés (als qui finalment els demanen la titulació específica per al lloc de treball) es dóna en els individus a qui es va exigir una titulació universitària per accedir al lloc de treball i les funcions que realitzaven eren pròpies de nivell universitari. Els qui menys progressen són els graduats d'Humanitats a qui no es va demanar cap titulació.
- El fet d'aconseguir la màxima adequació (el requisit d'entrada és la titulació específica i les funcions desenvolupades són pròpies de la seva titulació) tres anys després de l'obtenció del títol d'Humanitats assegura tenir la màxima adequació al cap de tres anys més.

3. Comparació entre cohorts

Graduats d'Humanitats sis anys després de l'obtenció del títol

Al cap de sis anys de l'obtenció del títol, comparant els resultats entre els graduats d'Humanitats que van quedar fora de la mostra l'any 2005 i els graduats de la resta d'àmbits al cap de tres anys, arribem a les conclusions següents:

- **Situació laboral.** Mentre que els titulats dels àmbits de Ciències Socials, Ciències de la Salut i Àrea Tècnica al cap de tres anys de l'obtenció del títol aconsegueixen una taxa d'ocupació superior al 91% el 2005 i superior al 94% el 2008, els de l'àmbit d'Humanitats, amb el 96%, necessiten un total de sis anys per igualar aquest resultat.
- **Tipus de contracte.** Els graduats d'Humanitats aconsegueixen millorar la taxa de contractes fixos (increment en la taxa de contractes fixos), becaris i sense contracte (disminució en la taxa de becaris i sense contracte) sis anys després de l'obtenció del títol. Llevat de Ciències de la Salut i de l'Àrea Tècnica, l'àmbit d'Humanitats presenta una proporció més gran d'autònoms al cap de sis anys de graduar-se.
- **Adequació.** Els graduats d'Humanitats milloren lleugerament la situació d'adequació dels titulats amb funcions no universitàries al cap de sis anys de l'obtenció del títol. Tot i així, sis anys després continua sent l'àmbit amb una pitjor adequació de les funcions del lloc de treball.
- **Guanys mensuals.** Trobem una millora important en aquest aspecte per als graduats d'Humanitats al cap de sis anys de l'obtenció del títol. La proporció de graduats d'Humanitats sis anys després de l'obtenció del títol amb uns guanys superiors als dos mil euros mensuals se situa en el mateix nivell que la de graduats de Ciències Socials i Ciències Experimentals.

Per a estudis de seguiment futurs...

El seguiment s'ha fet sobre el col·lectiu de titulats d'Humanitats graduats el 2001 en una situació, el 2005, d'inadequació laboral (les funcions desenvolupades en el lloc de treball no

són pròpies de nivell universitari) i també sobre tots els qui per mostreig van quedar fora de l'enquesta.

Aquesta decisió de "filtre" —només enquestats en situació d'inadequació el 2005— ha comportat:

1. Deixar fora de l'anàlisi els titulats d'Humanitats graduats el 2001 que mai no havien treballat després de finalitzar els estudis, casos que també es trobarien en situació d'inadequació.
2. No poder analitzar tots els graduats d'Humanitats com una única mostra, ja que la situació passada d'inadequació condiciona la situació laboral del futur.

Així, en estudis futurs seria aconsellable fer el seguiment del total de graduats d'Humanitats. D'aquesta manera:

1. Seria possible conèixer el progrés, l'estabilitat i el deteriorament de tot el col·lectiu d'Humanitats sis anys després de l'obtenció del títol.
2. Es podrien analitzar conjuntament els graduats d'Humanitats enquestats dues vegades (estudi d'inserció laboral més estudi de seguiment) i també els qui per mostreig van quedar fora de l'enquesta. Així, es podrien comparar els resultats amb la resta d'àmbits disciplinaris.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

ALLAN, R. (2006) *A wider perspective and more options: Investigating the longer term employability of humanities graduates*. Southampton: Subject Centre for Languages, Linguistics and Area Studies University of Southampton.

ALLEN, R. C. (1998) *The employability of university graduates in the humanities, social sciences and education: recent statistical evidence*. University of British Columbia. Department of Economics. <http://flash.lakeheadu.ca/~mshannon/allen.pdf>.

BERGER, B.; COSTELLO, D.; DEMERS, P.; GRAHAM, D.; HUTCHEON, L.; MCCLATCHIE, S.; OWRAM, D.; POISSANT, L. (2001) *Alternative Wor[l]ds: The humanities in 2010*. Ottawa: Social Sciences and Humanities Research Council.

FINNIE, R. (2001) "Fields of Plenty, Fields of Lean: The Early Labour Market Outcomes of Canadian University Graduates by Discipline". A: *The Canadian Journal of Higher Education*, 31 (1), pàg. 141-176.

HARVEY, L.; LOCKE, W.; MOREY, A. (2002) *Enhancing employability, recognising diversity: making links between higher education and the world of work.* Londres: Universities UK. <http://www.universitiesuk.ac.uk/Publications/Documents/employability.pdf> (abril de 2009).

KNIGHT, P. T. (2001) "Employability and quality". A: *Quality in Higher Education*, 7 (2), pàg. 93-95.

LOUVEL, S. (2007) "A Place for Humanities Graduates on the Labour Market in the so-called Knowledge Society: The French Case". A: *Higher Education in Europe*, 32 (4), pàg. 291-304.

MAINGUET, C. (1999) *The Transition from the Educational System to Working Life. Use of National Statistics.* Luxemburg: CEDEFOP (Thessaloniki).

MOREAU, M.; LEATHERWOOD, C. (2006) "Graduates' employment and the discourse of employability: a critical analysis". A: *Journal of Education and Work*, 19 (4), pàg. 305-324.

MORLEY, L. (2001) "Producing new workers: quality, equality and employability in higher education". A: *Quality in Higher Education*, 7 (2), pàg. 131-138.

RODRÍGUEZ, S. (dir.) (2003) *Educació superior i treball a Catalunya.* Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya.

RODRÍGUEZ, S.; PRADES, A.; BASART, A. (2007) “Accions per facilitar la inserció laboral”. A: SERRA, A. (ed.). *Educació superior i treball a Catalunya.* Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, pàg. 329-368.

RODRÍGUEZ, S.; PRADES, A.; BERNÁLDEZ, L.; SÁNCHEZ, S. (2010) “Sobre l’ocupabilitat dels graduats universitaris a Catalunya: del diagnòstic a l'acció”. A: *Revista d’Educació*. [En premsa].

SERRA, A. (ed.) (2007) *Educació superior i treball a Catalunya: anàlisi dels factors d'inserció laboral*. Barcelona: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya.